



Natură și comunități în siturile NATURA 2000

ROSCI0382 Râul Târnava Mare între
Copșa Mică și Mihalț, ROSCI0431 Pajiștile dintre
Șeica Mare și Veseud și ROSCI0312
Castanii comestibili de la Buia

Cuprins

Prefață.....	0
Rețeaua "Natura 2000".....	1
Situl ROSCI0382 Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț.....	5
Comunități și istorie în zona sitului ROSCI0382 Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț.....	15
Specii din situl ROSCI0382 Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț.....	59
Situl ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud.....	62
Comunități și istorie în zona sitului ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud.....	65
Habitate din situl ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud.....	67
Situl ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia.....	73
Comunități și istorie în zona sitului ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia.....	74
Habitate din situl ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia.....	79
Oportunități de dezvoltare în cadrul ariilor naturale protejate.....	82
Bibliografie.....	84

Prefață

Scopul acestei cărți este de informare atât a publicului larg cât și a specialiștilor asupra speciilor respectiv a habitatelor din siturile ROSCI0382 Râul Târnavă Mare între Copșa Mică și Mihalț, ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud și ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia. De asemenea cartea își propune o prezentare a comunităților din zonă care de-a lungul timpului au fost martore a unui cadru natural într-o continuă schimbare, dar care datorită biodiversității și-a păstrat echilibrul. Cartea de față este realizată în cadrul proiectului *“Managementul conservativ al siturilor de importanță comunitară ROSCI0382 Râul Târnavă Mare între Copșa și Mihalț, ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud și ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia”*. Proiectul co-finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), prin Programul Operațional Infrastructură Mare, Axa prioritară 4 – “Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric”, Domeniu major de intervenție – „Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate” și Bugetul de Stat.

*Marilena Bordea
manager proiect
Sibiu, Ianuarie 2019*

Rețeaua "Natura 2000"



Rețeaua "Natura 2000" reprezintă principalul instrument al Uniunii Europene pentru conservarea naturii în statele membre. Natura 2000 reprezintă o rețea de zone desemnate de pe teritoriul Uniunii Europene în cadrul căreia sunt conservate specii și habitate vulnerabile la nivelul întregului continent. Pentru a se înființa aceste zone naturale speciale au fost date două directive denumite generic Directiva Păsări și Directiva Habitare, directive transpuse în legislația națională prin OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată prin Legea 49/2011.

Rețeaua „Natura 2000” este alcătuită din:

1. Arii de Protecție Specială Avifaunistică (SPA) pentru protecția păsărilor sălbatice, conform "Directiva Păsări";

2. Situri de Importanță Comunitară (SCI) pentru protecția unor specii de floră, faună și habitate, care după acceptarea de către Uniunea Europeană

se vor transforma în Arii Speciale de Conservare (SAC) conform "Directiva Habitate".

Scopul acestei rețele ecologice este conservarea valorilor naturale de importanță comunitară printr-o dezvoltare durabilă, fără a se aduce prejudicii comunității locale. Obiectivul principal al rețelei Europene de zone protejate NATURA 2000 este ca aceste zone să asigure pe termen lung „statutul de conservare favorabilă” a speciilor și habitatelor desemnate pentru fiecare sit în parte. Deși termenul „statut de conservare favorabilă” nu este bine definit, România va trebui să raporteze periodic către Comunitatea Europeană, cu privire la îndeplinirea acestui obiectiv. Singurul indicator obiectiv și cantitativ cu privire la statutul unei specii într-o anumită zonă este mărimea populației, respectiv schimbarea mărimii populațiilor.

Situl ROSCI0382 Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț



Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț este o arie protejată de mărime medie la nivelul țării aflată în unitatea geografică a Podișul Târnavelor, la latitudinea de N 46.0025777 și longitudinea de E 24.0044083. Aria naturală protejată se află situată

în regiunea administrativă Centru Biogeografic se află situată în regiunea Continentală la altitudini cuprinse între 223 m și 311 m cu o medie de 251 m.

Situl Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț a fost desemnat prin Ordinul nr. 2387/2011 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. Situl a fost declarat pentru două specii de mamifere: *Castor fiber* și *Lutra lutra*, 5 specii de amfibieni: *Bombina bombina*, *Bombina variegata*, *Emys orbicularis*, *Triturus cristatus*, *Triturus vulgaris ampelensis*, 5 specii de pești: *Aspius aspius*, *Romanogobio vladykovi*, *Romanogobio kessleri*, *Rhodeus sericeus*, *Sabanejewia aurata* și două specii de nevertebrate: *Ophiogomphus cecilia* și *Unio crassus*.



Aspect râul Târnava Mare

Situl Natura 2000 Râul Târnava Mare între Copșa

Mică și Mihaltz este situat în Podișul Târnavelor. Genetic, întreg ansamblu teritorial se încadrează în subunități morfologice de dealuri și podiș cu altitudini cuprinse între 400 și 600 m, față de nivelul de bază al Târnavei Mari, ușor sub 300 m. Litologic, predomină sedimentele pliocene mai puțin grosiere, în special nisipuri și marne larg cutate în domuri de joasă altitudine orientate vest-est. Ca urmare, relieful de dealuri este dezvoltat pe flancurile domurilor, cu altitudini cuprinse între 400 și 600 m. Râul Târnavă Mare cu o lungime de 75 km pe teritoriul județului Sibiu și-l străbate pe direcția est-vest. Debitul mediu multianual este de 11,0 m³/s la intrarea în județ și 14,5 m³/s la ieșire. Rețeaua hidrografică este formată din pâraie cu scurgere permanentă - Moșna cu afluenții: Zedifoala, Fofândoala, Chistalcina, Valea Nemșii - cel mai important - pe partea dreaptă, Vișa, Valchid; iar valea Revășelului, Grâul Corbului, Pârâul Cetății pe partea stângă; Cetatea de Baltă, Biertan, Enea, Valea Cheslerului, Valea Șoroștinului, Igghiș, Buzd, Visa etc., dar și cursuri de apă cu scurgere semipermanentă și temporară Ațel, Prod, Vorumloc, Valea Proștei, Valea Cherliței și Valea Carpenului, tributare Mureșului și Târnavei Mari.

Comunități și istorie în zona sitului ROSCI0382 Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț

Situl ROSCI0382 Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț se întinde pe teritoriul administrativ al comunelor: Axente Sever, Blaj, Micăsasa, Șeica Mică, Valea Lunga, Crăciunelul de Jos, Mihalț. Zona în care este așezat situl Natura 2000 se mai numește și Țara Târnavelor, așezată în mijlocul Transilvaniei, pe apa cu același nume. Țara Târnavelor cu formele ei deluroase, cu pante domoale și lunci largi, străbătute de văi și cu zonele de vegetație naturală sau cultivată de om, cu solul bogat în materii hrănitoare, a determinat tipul și evoluția așezărilor rurale de pe întreg cuprinsul lui. Tipul satului românesc este cel îngrămădit, caracteristic regiunilor cu agricultură evoluată. Casele sunt clădite în lungul aceleiași uliți, iar direcția străzii este determinată de pantele reliefului. Tipul acesta de sat din cuprinsul Târnavelor are și el mai multe variante, datorită naționalităților care-l locuiesc și vetrei pe care s-a putut așeza. Satele din lungul Târnavelor sunt așezate în luncă, ori la contactul acestei unități morfologice cu dealul din față.

Pământul e bun, prielnic agriculturii și fânățului, dealul apropiat favorizează cultivarea viței de vie și a pomilor roditori, iar apa necesară omului și animalelor se află la o mică adâncime de sol. Aceste condiții au determinat îndesirea satelor în tot lungul râului, creându-le o stare materială înfloritoare.

Pe lângă satele cu specific românesc întâlnim și câteva sate săsești și ungurești cu aspecte

specifice. Satul săsesc trădează peste tot evoluția spre faza compactă, casele sunt mari și arătoase, ridicate din ziduri masive, iar satele ungurești prezintă influențe venite din spre secuime, astfel având o multiculturalitate evidentă în zonă.

Satele care s-au așezat pe coastele de dealuri din preajmă, ori mai departe de zona luncilor, au căutat mai ales "fața" însorită. Casele sunt grupate pe creste ori uneori pe deal, răsfirate, ori în formă de amfiteatru, străjuite de biserica așezată la mijloc ori la o parte a satului, dominând toate gospodăriile. În regiunile mai depărtate de albia apelor mari ori pe văile afluențe secundare, întinderea satului a urmat cursul acestor șuvițe de apă. Valea însăși alcătuiește strada principală, casele și gospodăriile fiind așezate pe amândouă malurile în dreapta și în stânga apei.

Terenurile agricole cele mai prielnice se află așezate în lungul văilor și pe coastele cu pante domoale ale dealurilor. Pământul e bine lucrat, populația în mai multe părți întrebuințează ogorul negru, arăturile pentru gramineele de toamnă se fac de câte trei ori, materiile hrănitoare din sol sunt îmbogățite cu ajutorul gunoiiului natural, fără să fie necunoscute nici îngrășămintele chimice.

Plantele cultivate pe cele mai întinse suprafețe sunt cerealele, apoi plantele textile, de nutreț și industriale.

Dealurile Târnavelor sunt plantate cu viță de vie, alcătuind o regiune cu întinse podgorii în centrul Ardealului, cu o producție calitativă foarte căutată.

O altă ocupație de căpetenie este creșterea animalelor domestice. Vitele cornute alcătuiesc bogăția principală a șeptelului.

În zonă localitățile au mențiuni istorice timpurii.



Biserică fortificată Axente Sever

Axente Sever, mai demult Frâua, (în dialectul săsesc Franderf, Frândref, Frandref, în germană Frawendorff, în maghiară Asszonyfalva) este satul de reședință al comunei cu același nume din județul Sibiu. Prima mențiune documentară din zonă este în 1322 ca Villa Dominarum, în 1489 este prima menționare a denumirii germane Frawendorff, iar în 1733 apare prima mențiune a denumirii românești Frâua. Comună liberă în Scaunul Mediașului, ulterior trece în plasa Mediaș din cadrul județului Târnava Mare. Cu ocazia restaurării bisericii, s-au descoperit în turn o serie de documente în care a pare mențiunea că în anul 1819, în localitatea Frâua erau 132 de gospodării. În 1931, cu ocazia comemorării a 25 de ani de la moartea

revoluționarului pașoptist Ioan Axente Sever, numele localității Frâua a fost schimbat în Axente Sever.



Blaj

Blaj (în germană Blasendorff, în maghiară Balázsfalva) este un municipiu în județul Alba, Transilvania, România, format din localitățile componente Blaj (reședința), Deleni-Obârșie, Flitești, Izvoarele, Petrisat, Tiur și Veza, și din satele Mănărade și Spătac. În 2002 avea o populație de 20.758 locuitori.

În Blaj își are sediul Arhiepiscopia de Făgăraș și Alba Iulia și întâistătătorul Bisericii Române Unite cu Roma.

Blajul a fost în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea centrul cultural al românilor transilvăneni. Orașul a jucat un rol important în procesul de formare a limbii române moderne și a conștiinței naționale românești. Aici a apărut Biblia de la Blaj și tot aici a publicat Timotei Cipariu prima gramatică românească.

Prima atestare documentară referitoare la Blaj datează din 1252, an în care contele Herbord a cumpărat domeniul "de la întâlnirea Târnavelor",

domeniu denumit în continuare "villa Herbordi". În 1313, fiul lui Herbord, Blasius, a devenit stăpân al moșiei respective. Denumirea Blajului provine de la numele proprietarului, Blasius. De-a lungul timpului, Blajul a fost menționat în limba latină ca villa Blasii, iar mai apoi în traducere maghiară ca Balázsfalva (satul lui Blasiu), respectiv în germană Blasendorf, nume care a devenit în dialectul sășesc Bluesendref.

În spiritul latinismului promovat de Școala Ardeleană numele Blajului a fost transcris în limba română ca Blasiu, respectiv Blaș. Ca semn al emancipării urbane, în secolul al XIX-lea a fost folosită în corespondență și forma Blaj-Oraș, simetric cu maghiarul Balázsfalva (Blașfalău, adică satul lui Balázs). Până la Unirea Transilvaniei cu România, Blajul a fost printre puținele orașe din Ardeal, alături de Năsăud, cu o populație majoritar românească.

La început secolului al XVII-lea populația localității era redusă, fiind alcătuită la 1650, anul primului recensământ, din membrii celor 20 de familii de rânđași ai curții nobiliare. Intrat în posesiunea magnatului Apafi, Blajul a trecut, după moartea principelui Mihai Apafi al II-lea, în stăpânirea statului, care l-a cedat în 1738 Episcopiei Române Unite, devenind astfel reședința oficială a acesteia.

În vremea episcopatului lui Ioan Inocențiu Micu-Klein și a urmașului său, Petru Pavel Aron, la Blaj au fost întemeiate importante instituții de învățământ, precum școlile Blajului, Biblioteca Arhidiecezană (cea mai mare bibliotecă românească din Transilvania), tipografia etc. La 19 mai 1737 Blajului i-a fost conferit statutul de oraș, fiind totodată un important centrul religios și cultural.

În anul 1754, prin eforturile episcopului Petru

Pavel Aron, la Blaj și-a deschis porțile prima școală publică cu limba de predare română.



Micăsasa

Micăsasa, mai demult Micsasa, Micasasă (în dialectul săsesc Fäjendref, în germană Feigendorff, Fewgendorff, în maghiară Mikeszásza) este satul de reședință al comunei cu același nume din județul Sibiu. Prima mențiune documentară apare în 1267 ca Mykazaza, iar denumirea germană de Fewgendorff în 1454. În sec.XV-XIX Micăsasa este o localitate în comitatul Târnava.



Șeica Mică

Șeica Mică este satul de reședință al comunei cu același nume din județul Sibiu.

Satul, se află la o distanță de 48 km nord de Sibiu și 23 km vest de Mediaș. Prima așezare datează din epoca bronzului. Dar prima atestare documentară este din 1318 drept Sacheelk. În 1414 în Schelk minor se menționează primul cadru didactic, cu numele Petrus "rector scholarium".

În 1494 Vladislav II, regele Ungariei, acordă localității un privilegiu pentru ținerea de târguri anuale și săptămânale.

În 1496 întâlnim prima mențiune a denumirii germane a localității, Clenschelk, iar în 1516 Kis Selyk este cea mai mare localitate în scaunul săsesc Șeica, având 129 gospodării. În 1578 breslele meșteșugarilor din Șeica Mică sunt subordonate breslelor din Mediaș, fiind breslele de cizmari, țesători, butnari, blănari, fierari și rotari.



Valea Lungă

Valea Lungă (în maghiară Hosszúaszó, în germană Langenthal) este o comună în județul Alba, formată din satele Făget, Glogoveț, Lodroman, Lunca, Tăuni și Valea Lungă (reședința). În documente localitatea apare de la începutul secolului al XIV-lea, în 1309 fiind menționat preotul Arnold Longavalle din acest sat.



Crăciunelu de Jos
Crăciunelu de Jos (în maghiară Alsókarácsonyfalva, în germană Christendorf sau Kratschendorf) este satul de reședință al comunei cu același nume din judeul Alba.

Atestată documentar pentru prima dată în anul 1324 cu numele de domus Karachyni, din 1733 Also Kracsunfalva, este cunoscută mai mult drept centru viticol.

Situată pe malul Târnavei, la circa 6 km vest de orașul Blaj, în județul Alba, localitatea Crăciunelu de Jos, important centru viticol al Podgoriei Târnavelor, este menționată documentar pentru prima dată la 10 iulie 1324. Însă, pe raza satului s-au descoperit urme neolitice, din epoca bronzului și morminte de înhumatie scitice specifice primei vârste a fierului, Hallstatt, astăzi expuse în cadrul Muzeului Brukenthal din Sibiu.

După anul 1324, satul este amintit într-un act din 11 mai 1396, cu ocazia delimitării domeniilor Episcopiei Transilvaniei, iar la 16 august 1370 o parte a domeniului Crăciunelu este luată în stăpânire de nobilul Ladislau de Galda și de soția sa Elisabeta. În statistica din anul 1553 satul figura

printre localitățile cu populație predominant românească din comitatul Alba.



Conacul Weselleny

Mihalt (în maghiară: Mihálcfalva, în germană: Michelsdorf) este o comună în județul Alba, formată din satele Cistei, Mihalt (reședința), Obreja și Zărieș. În satul Obreja, comuna Mihalt se află Conacul Weselleny ce datează din 1901, atestând bogata istorie din zonă.

**Specii din situl ROSCI0382
Râul Târnava Mare
între Copșa Mică și Mihalț**

**1337 - Castor fiber
(Linnaeus, 1758) - Castor, Breb**



Pui castor (foto. Claudiu Pașca)

Descriere și identificare:

Castorul este cel mai mare rozător din Europa, cu corpul greoi și îndesat, picioarele scurte, urechile mici, ascunse în blană. Coada este glabră (cu excepția rădăcinii), solzoasă, aplatizată dorso-ventral în formă de paletă și foarte lată (12-15 cm). Palmură la degetele membrului posterior.



Urmă castor (foto. Claudiu Pașca)

Culoarea blănii de la cenușiu negricios la brun închis. Densitatea pilozității ventrale aproape dublă față de cea dorsală (caracter de specie semiacvatică). Există glande anale și prepuțiale care se deschid într-o pseudo-cloacă și care secretă o pastă grăsoasă, numită castoreum. Acesta este uns pe blană cu gheara dublă a degetului II posterior (specializat) și face blana hidrofugă. Castoreum-ul are miros de mosc și este folosit pentru marcarea teritoriului.

Craniu: bazioccipitalul prezintă o depresiune caracteristică, care formează o fosă; crestele

sagitală și lambdoidală foarte bine dezvoltate; incisivii sunt de culoare castanie pe fața anterioară.

Date biometrice: cap + corp = 67-92 cm; coada: 22-34 cm; lungimea condilo-bazală = 13,0-15,0 cm; greutate: 9-30 kg (excepțional până la 54 kg !).



Adult castor (foto. Claudiu Pașca)

Habitat:

Prezența apei curgătoare (râuri, canale de irigații) sau stagnante (lacuri, mlaștini) este o cerință vitală a speciei. Caută ape cu adâncimea de cca 1,5 m (care nu îngheață iarna până la fund și nu seacă vara) și cu diferite esențe lemnoase de mal: salcie, plop, frasin, mestecăn, arin. Sunt preferate cursurile de apă înconjurate de pădure și cu lăstăriș de mal, dar specia poate fi întâlnită și în ape din zone agricole sau suburbane dacă

nu este deranjată. Urcă până la 500 m altitudine.

Distribuția:

În Evul Mediu brebul era larg răspândit în nordul Eurasiei, dar până în secolul al XIX-lea a fost aproape eradicat din Europa. Cauzele principale au fost defrișarea pădurilor, vânătoarea pentru comerțul cu blănuri și unele credințe populare. La începutul secolului al XX-lea mai existau în Europa doar cinci arii izolate de răspândire, pe cursul unor fluvii: Rhon, Elba, Neman în sudul Norvegiei, bazinul Niprului și Berezinei, nordul Munților Urali (lângă Voronej). În Asia se găsește în bazinul fluviului Enisei și de-a lungul frontierei chino-mongole. Din aceste surse naturale astăzi se fac recolonizări în habitate optime din Peninsula Scandinavică, Germania, Olanda, Belgia, Franța, Elveția, Croația, Ungaria, Polonia, România etc.

După resturile fosile și subfosile, toponimii și antroponimii, brebul a fost o specie frecventă pe teritoriul României până la sfârșitul Evului Mediu. A dispărut odată cu defrișările masive și cu extinderea activităților agricole.

Ecologie și comportament:

Rozător semiacvatic, cu activitate crepusculară și nocturnă, foarte bun înotător și scufundător (până la 20 minute). Își face galerii în malurile înalte, cu acces din apă în camera de locuit. Dacă malurile sunt joase (în mlaștini) brebul își construiește locuința flotantă, tip colibă. Aceasta poate avea până la 2 m înălțime și 12 m în diametru și este făcută din trunchiuri (până

la 20 cm diametru), crengi, resturi de plante verzi și mîl. Camera de locuit din interior este deasupra nivelului apei. Dacă nivelul apei scade, brebul construiește diguri pentru menținerea unui nivel optim. Pot fi întâlnite asociații de locuințe plutitoare care adăpostesc 8-12 indivizi, de obicei generații diferite din aceeași familie. Specia este foarte teritorială; teritoriul unei familii variază de la 100 m la 3 km lungime pe cursul apei, în funcție de densitatea populației, caracteristicile cursului de apă și oferta trofică. Se hrănește cu scoarța și cambiul speciilor de arbori menționate iar toamna își face rezerve de crengi în apă.

Brebul este o specie monogamă, matură sexual la 2 ½ - 3 ani, are un singur ciclu de reproducere pe an, natalitatea este de 2-3 (max.5) pui la un ciclu de reproducere și longevitatea de până la 17 ani.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Dușmanii naturali sunt lupul și râsul, dar densitatea lor este atât de mică încât nu reprezintă o amenințare importantă. Se poate considera că un pericol mai mare este cel al cânilor vagabonzi. Cele mai mari amenințări pentru specie sunt reprezentate de apele poluate, amenajarea cursurilor de apă și prezența activității umane.

Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

**1355 - Lutra lutra
(Linnaeus, 1758) - Vidră**



Adult vidră (foto. Bouros George)

Descriere și identificare:

Specie de carnivore de talie mijlocie, dimensiunile corpului variază între 60-80 cm, coada fiind de 30-50 cm, iar greutatea fiind de până la 10 kg.

Culoarea blănii este maronie, mai deschisă în zona bărbiei, a botului și a abdomenului. Picioarele sunt relativ scurte iar între degete prezintă o membrană bine dezvoltată care ajută la deplasarea în apă.

Blana este brună sau brun-roșiatică dorsal și cenușie

deschis ventral și pe gât.

Prezența ei poate fi identificată prin urmele tipice de pe malurile apelor. Astfel, urma tipică are imprimată pe sol membrana interdigitală, iarna fiind evidente și urmele tip tobogan ale corpului lansat în apă.



Urmă vidră (foto. Bouros George)

Habitat:

Vidra trăiește pe malurile apelor curgătoare și stătătoare, prezența ei fiind un indicator al apelor curate, specia fiind sensibilă la poluare. Nu are preferințe pentru anumite tipuri de habitat, trăind pe malurile apelor puțin poluate, în imediata vecinătate a luciului de apă.

Distribuția:

Vidra este răspândită în toată Eurasia, excluzând zonele de tundră și deșert. În România este răspândită din Delta Dunării, unde apare și în zone de coastă

(meleaua Sacalin), până la munte, în toate apele bogate în pește.

Ecologie și comportament:

Perioada de reproducere este în lunile ianuarie-februarie iar după o perioadă de gestație de 60-65 de zile, femela dă naștere, într-o galerie amplasată pe malul apelor, la 1-4 pui care rămân împreună cu mama lor timp de un an de zile. Masculul nu ia parte la creșterea puilor, fiind alungat de femelă cu câteva zile înainte de nașterea puilor. Teritoriul unui exemplar adult variază, în funcție de abundența hranei, de la 2-3 km până la 10-15 km mal de apă, la extremități teritoriile învecinate fiind suprapuse.

Hrana constă, în principal, din pește dar vidra poate consuma amfibieni, insecte, păsări și mamifere mici.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

La nivelul arealului său întins în Europa și Asia, vidra este considerată de IUCN ca fiind o specie aproape periclitată, impunându-se măsuri de monitorizare și conservare a habitatelor.

Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

1130 - *Aspius aspius* - avat



Aspius aspius - avat (foto. Nagy András Attila)

Descriere și identificare:

Corpul alungit, puțin comprimat lateral; înălțimea maximă reprezintă la adulți 23 - 28% din lungimea corpului fără caudală, iar grosimea 40 - 57% din înălțime. Profilul dorsal al capului urcă lin dar imediat în spatele capului profilul se înalță brusc, formând un fel de cocoașă. Ochii sunt mici, depărtați și privesc lateral și înainte, sunt situați în jumătatea anterioară a capului. Fruntea este aproape plană. Gura este mare, terminală și oblică în sus, se întinde până sub partea anterioară sau până sub mijlocul ochiului. Buzele sunt subțiri și continue. Inserția dorsalei este situată mai aproape de baza caudalei decât de vârful botului. Spațiul predorsal

reprezintă 51 - 55% din lungimea corpului. Solzii subțiri, dar bine fixați, cu striuri evidente, acoperă istmul în întregime.

Spatele este măsliniu-închis, ceva mai jos vânăt, flancurile argintii, fața ventrală albă. Dorsala și caudala sunt cenușii, ventralele și anala incolore sau palid roșietice, pectoralele incolore. Buzele albicioase.

În mod obișnuit atinge lungimea de 30 - 40 cm, maximul fiind de 80 cm.

Habitat:

Trăiește în Dunăre și râurile de șes până în zona colinară, cât și în bălți mari și lacuri dulci sau salmastre, mai rar în părțile îndulcite ale mării.

Distribuție:

Aspius aspius este o specie cu o răspândire relativ redusă pe teritoriul României.

Ecologie și comportament:

Trăiește în Dunăre și râurile de șes până în zona colinară, cât și în bălți mari și lacuri dulci sau salmastre, mai rar în părțile îndulcite ale mării. Este o specie răpitoare diurnă. Hrana constă din plancton la alevini, urmează apoi o fază scurtă de hrănire cu nevertebrate după care se trece la hrana pe bază de pește, în special obleți. O bună parte din exemplarele din Dunăre intră pentru reproducere în bălți și se retrag la scăderea apelor; altele rămân în Dunăre, iar altele sunt sedentare în bălți. În râuri urcă înspre amonte în perioada de reproducere, care are loc în martie - aprilie. Depun icrele pe substrat dur,

atât în apă curgătoare cât și în bălți.

Măsurile necesare pentru ocrotire:

Pe teritoriul național specia are un areal relativ restrâns, în comparație cu alte specii. Pe acest teritoriu se poate considera ca fiind o specie cu vulnerabilitate scăzută. În vederea protecției acestei specii este necesară conservarea calității apei.

Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

1124 - *Romanogobio vladykovi* *Gobio albipinnatus* - Porcușor de șes



Romanogobio vladykovi - porcușor de șes (foto Nagy András Attila)

Descriere și identificare:

Talia mică până la mijlocie. Spinarea și abdomenul rotunjite. Capul mai mult sau mai puțin comprimat lateral.

Buzele subțiri, nepapiloase. O pereche de mustăți Solzi persistenți Fața dorsală a corpului, până la inserția dorsalei, complet acoperită cu solzi. Solzii de pe baza analei nu sunt lățiți. Spinii branhiali scurți și distanțați. Dinții faringieni dispuși pe două rânduri, încârligați la vârf și nezimțați. 7 (excepțional 8) radii divizate în dorsală. Ochii mari, aproape egali cu spațiul interorbital. Corpul relativ înalt și comprimat lateral; pedunculul caudal mai înalt decât gros. 4 solzi între linia laterală și ventrale.

Lungimea totală maximă până la 12 cm. Fața superioară este gălbuie-cenușie deschis, fața dorsală a capului cenușie închis, cu pete și dungi mai întunecate. Pe laturi 7-8, rar 6 sau până la 12 pete rotunde.

Habitat:

Trăiește în Dunăre și în cursul inferior al râurilor de șes cu substrat de nisip fin sau argilă. Preferă locuri cu apă ceva mai adâncă și curent slab. Evită sectoarele cu apă mai rapidă sau stătătoare și fund mâlos.

Distribuție:

Romanogobio vladkovi are o răspândire sub media speciilor de pe teritoriul României

Ecologie și comportament:

Trăiește în Dunăre și în cursul inferior al râurilor de șes cu substrat de nisip fin sau argilă.

Preferă locuri cu apă ceva mai adâncă și curent slab. Evită sectoarele cu apă mai rapidă sau stătătoare și fund mâlos. Trăiește mai mult solitar, uneori în cârduri mici. Se hrănește doar cu faună bentonică, în special diatomee, efemeroptere, etc. Reproducerea are loc în lunile mai și iunie.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Pe teritoriul național specia are un areal sub media speciilor de pești din România; arealul se află în scădere în ultimii zeci de ani. Pe acest teritoriu se poate considera ca fiind o specie cu vulnerabilitate scăzută/medie.

Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

**2511 - *Romanogobio kessleri*
(*Gobio kessleri*) - porcușor de nisip**



Romanogobio kessleri - porcușor de nisip (foto Nagy András Attila)

Descriere și identificare:

Corpul scund și gros sau relativ înalt și slab comprimat lateral. Pedunculul caudal gros și cilindric, grosimea sa în general mai mare decât înălțimea minimă. Ochii de mărime foarte variabilă, în general apreciabil mai mici decât spațiul interorbital. Solzii laterali totdeauna simțitor mai înalți decât lungi. Mustățile de lungime variabilă. Pieptul și istmul nu au solzi. Solzii spatelui sunt prevăzuți cu striuri epiteliale

în relief. Anusul este situat mai aproape de baza ventralelor decât de inserția analei.

Habitat:

Trăiește în cursul mijlociu al râurilor mari din partea inferioară a zonei scobarului până în zona crapului; în unele râuri mici de șes trăiește în zona cleanului. Prezența speciei este legată de o viteză a apei de 45 - 65, rar până la 90 cm/s; această viteză este caracteristică râurilor de câmpie, și anume porțiunilor lor puțin adânci, cu substrat nisipos.

Distribuție:

Romanogobio kessleri este o specie relativ răspândită pe teritoriul României.

Ecologie și comportament:

Trăiește în cursul mijlociu al râurilor mari din partea inferioară a zonei scobarului până în zona crapului; în unele râuri mici de șes trăiește în zona cleanului. În porțiunile de râu cu o viteză a apei de 45-65 cm/s, puțin adânci, cu fund nisipos, indivizii speciei sunt numeroși, trăiesc în cârduri mari de până la câteva sute de exemplare. Puietul formează cârduri mari, care stau în apa mai înceată. Reproducerea are loc în luna iunie. Hrana constă mai ales din diatomee, mai apoi din nevertebrate.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Pe teritoriul național specia are un areal relativ întins; arealul se află în ușoară scădere în ultimii zeci de ani. Pe acest teritoriu se poate considera ca fiind o specie cu vulnerabilitate scăzută/medie.

Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

1134 - *Rhodeus sericeus* – Boarcă



Rhodeus sericeus (boarcă) - femelă
(foto. Nagy András Attila)



Rhodeus sericeus (boarcă) – mascul (foto. Nagy András Attila)

Descriere și identificare:

Corpul înalt și puternic comprimat lateral, înălțimea maximă formează 31-42% din lungimea corpului fără caudală, iar grosimea 34-45% din înălțime. Spinarea înaintea dorsalei este slab comprimată lateral; spinarea în urma dorsalei și abdomenului sunt rotunjite. Profilul dorsal este convex, urcând puternic de la vârful botului până la inserția dorsalei; în urma dorsalei profilul coboară puternic. Profilul ventral este asemănător celui dorsal. Capul este comprimat lateral, lungimea sa reprezintă 19,5 - 27% din cea a capului. Ochiul sunt situați în jumătatea anterioară a capului; diametrul lor reprezintă 25 - 30% din lungimea capului și 56 - 82% din spațiul interorbital. Gura este mică, subterminală, semilunară;

deschiderea ajunge până sub nări, iar mandibula se inserează sub jumătatea anterioară a ochiului. Buzele sunt subțiri, întregi. Pedunculul este scund și comprimat lateral. Dorsala se inserează la egală distanță de vârful botului și baza caudalei. Marginea dorsalei este ușor convexă. Pectoralele sunt scurte și rotunjite la vârf. Inserția ventralelor este situată sub cea a dorsalei sau puțin înaintea acesteia. Anala se inserează sub mijlocul dorsalei. Marginea ei este foarte ușor concavă. Solzii mari, mult mai înalți decât lungi, persistenți. Pieptul și istmul sunt acoperite de solzi mai mici. Linia laterală este scurtă. Partea dorsală a corpului și capului este cenușie-gălbuie, uneori bătând în verzui, flancurile albe, fără luciu metalic, dorsala și caudala cenușii, celelalte înotătoare bat în roșu. În lungul jumătății posterioare a corpului și a pedunculului caudal există o dungă verzuie foarte evidentă. Dimensiunile obișnuite ale adulților variază între 31 și 60 mm lungime fără caudală și 38 - 72 mm lungime totală, talia maximă fiind de 78 mm.

Habitat:

Trăiește exclusiv în ape dulci. Preferă apele stătătoare sau încete, de aceea în râuri se întâlnește mai ales în brațele laterale, dar este destul de frecvent și în plin curent, până aproape de zona montană a râurilor.

Distribuție:

Rhodeus sericeus are o răspândire relativ mare pe teritoriul României.

Ecologie și comportament:

Boarca este o specie care trăiește exclusiv în ape dulci. Preferă apele stătătoare sau încete, de aceea în râuri se întâlnește mai ales în brațele laterale, dar este destul de frecvent și în plin curent, până aproape de zona montană a râurilor. Răspândirea acestei specii este strâns legată de prezența lamelibranhiatelor *Unio* sau *Anodonta*. Nu întreprinde migrații. Reproducerea are loc de la sfârșitul lunii aprilie până în luna august. Reproducerea are loc în porții, fiecare femelă depunând icrele de mai multe ori în decursul unui sezon. Icrele sunt depuse în cavitatea branhială a lamelibranhiatelor dingenuirile *Unio* și *Anodonta*.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Pe teritoriul național specia are un areal relativ întins. Pe acest teritoriu se poate considera ca fiind o specie cu vulnerabilitate scăzută. Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

**1146 - *Sabanejewia aurata*
- câră sau fâță**



Sabanejewia aurata -câră sau fâță
(foto. Nagy András Attila)

Descriere și identificare:

Corpul de înălțime variabilă, moderat comprimat lateral; 5 - 20 de pete dorsale, 5 - 17 laterale; mărimea și talia petelor laterale este foarte variabilă; septul din lungul musculaturii laterale nu este vizibil prin transparența tegumentului, sau slab vizibil, dar niciodată nu apare ca o dungă longitudinală neagră și niciodată petele laterale nu se contopesc cu acest sept.

La baza caudalei o pată dorsală și alta ventrală, mici; pata dorsală este verticală. Există o creastă adipoasă dorsală, uneori și una ventrală. Fondul este alb-gălbui, uneori bătând în auriu.

Habitat:

Trăiește în ape dulci curgătoare din zona montană până la șes. Preferă substratul de pietriș cu nisip dar se întâlnește și în porțiunile exclusiv nisipoase.

Distribuție:

Sabanejewia aurata are o răspândire foarte mare pe teritoriul României.

Ecologie și comportament:

Trăiește în ape dulci curgătoare din zona montană până la șes. Preferă substratul de pietriș cu nisip dar se întâlnește și în porțiunile exclusiv nisipoase. Unele subspecii au preferință și pentru substrat bolovănos. Hrana constă din diatomee și nevertebrate. În râurile nisipoase în cea mai mare parte a timpului se îngroapă în nisip. Evită râurile/sectoarele cu nămol.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Pe teritoriul național specia are un areal întins. Pe acest teritoriu se poate considera ca fiind o specie cu vulnerabilitate scăzută. Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care

România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

**1188 - *Bombina bombina* -
Izvoarașul (Buhaiul)
de baltă cu burtă roșie**



Bombina bombina (foto. Tibor Sos)

Descriere și identificare:

Este o broască de dimensiuni mici, până la 5 cm, cu corpul este îndesat și turtit. Capul este relativ mic, având lungimea egală cu lățimea, iar botul este rotunjit. Ochii sunt foarte proeminenți, având pupila triunghiulară, în formă de inimă.

Dorsal tegumentul este foarte verucos, fiind acoperit cu numeroși negi, rotunzi sau ovali, având un punct negru central. Ventral, între cap și corp este prezent un pliu tegumentar. Corpul este colorat dorsal în cenușiu-deschis, măsliniu mai rar gri-închis. O parte din negii glandulari colorați în negru sunt grupați, ceea ce conferă un model caracteristic. Unii indivizi pot fi parțial sau chiar total colorați în verde. Abdomenul este viu colorat cu pete portocalii până spre roșu, pe un fond negru, care predomină ca pondere. Sunt de asemenea prezente puncte albe mici, relativ uniform distribuite. Coloritul ventral este de avertizare, specia fiind deosebit de toxică. Masculii au capul mai lat ca femelele datorita prezentei celor doi saci vocali interni. Calozitățile nupțiale (formațiuni cornoase, de culoare neagră ce apar în perioada de reproducere doar la masculi) sunt prezente pe partea internă a antebrațului, inclusiv pe tuberculul metacarpian intern. Masculii orăcăie în cor, în special seara și noaptea, sunetele fiind greu de confundat „u...u...u...u” repetat la 1-4 secunde. Un singur mascul poate cânta timp de ore fără oprire.

Habitat:

Nu este o specie pretențioasă, trăiește în orice ochi de apă, temporar sau permanent, la altitudini între 0-400 m. Este prezentă în lacurile din lunca și delta Dunării, pe maluri sau în zonele cu vegetație, cel mai adesea fiind găsită în bălțile temporare.

Distribuție:

Izvorașul cu burtă roșie este răspândit în centrul și estul Europei, din Danemarca și sudul Suediei în vest, Cehia, fosta Iugoslavie și Dunărea în sud, iar în est în Rusia până aproape de munții Ural.

În România este prezentă pretutindeni în zonele de șes: Câmpia Română, Bărăganul, Dobrogea inclusiv delta, Crișana, Podișul Transilvaniei și Podișul Moldovei. În zonele de contact cu *Bombina variegata* hibridează cu aceasta.

Ecologie și comportament:

Este o specie cu activitate diurnă, predominant acvatică. Intră în apă primăvara devreme, în martie și se retrage pentru hibernare în octombrie. Iernează pe uscat, în ascunzișuri. Reproducerea începe din aprilie-mai și poate dura până în august, cu depuneri repetate. Fecundarea este externă cu amplex, masculul apucând femela cu membrele anterioare, eliminarea ouălor și a spermei având loc simultan. Ouăle (între 10-100 la o depunere) sunt depuse izolat sau în grămezi mici, fixate de obicei de plante. Oul are 2 mm diametru, iar capsula gelatinoasă ce îl învelește între 7-8 mm, este brun închis la un pol și alb-gălbui la celălalt. O femelă poate depune mai multe ponte pe an."

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Este o specie cu un areal vast dar afectată de activitățile umane. Distrugerea,

degradarea și fragmentarea habitatelor (atât a celor acvatice cât și a celor terestre) îi periclitează supraviețuirea. Menținerea habitatelor existente și crearea de noi habitate acvatice sunt necesare pentru asigurarea unor populații viabile.

Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

**1220 - *Bombina variegata* - Izvorașul
(buhaiul) de baltă cu burta galbenă**



Bombina variegata (foto. Tibor Sos)

Descriere și identificare:

Este o broască de dimensiuni mici, de până la 5 cm. Forma corpului este mai îndesată decât la *Bombina bombina*. Corpul este aplatizat, capul mare are botul rotunjit. Pupila este triunghiulară sau în formă de inimă. Dorsal tegumentul este foarte verucos, aspru la pipăit, acoperit cu negi mari, ce posedă în vârf câte un spin cornos negru înconjurat de numeroși spini mici. Negii nu sunt grupați sau dispuși simetric. Coloritul este extrem de variabil. Dorsal indivizii sunt colorați în cenușiu deschis, maroniu sau măsliniu pătat cu negru. Uneori pot apare indivizi parțial sau total verzi dorsal. Abdomenul și gușa sunt colorate în galben, pe fondul căruia este un desen marmorat cenușiu spre negru, dominând însă pigmentul galben. Coloritul este foarte intens, reprezentând un mijloc de avertizare asupra toxicității. Vârfurile degetelor sunt de asemenea galbene. Masculii prezintă pe fața interioară a membrelor anterioare calozitățile nupțiale (formațiuni cornoase, de culoare neagră ce apar în perioada de reproducere doar la masculi) vizibile chiar și pe perioada hibernării. Masculii nu posedă sac vocal dar în privința orăcăitului se aseamănă cu *Bombina bombina*, doar că frecvența sunetelor este mai ridicată.



Aspect ventral Bombina variegata

Habitat:

Ocupă orice ochi de apă, preponderent bălți temporare, putându-se reproduce inclusiv în denivelări ale solului ce conțin sub un litru de apă, spre deosebire de Bombina bombina care preferă bălțile mai mari din lunca sau valea apelor curgătoare. Este întâlnită aproape pretutindeni unde găsește un minim de umiditate, de la 150 m până la aproape 2000 m altitudine.

Distribuție:

Este răspândită în vestul și centrul Europei cu excepția peninsulei Iberice, Marii Britanii și Scandinaviei. Limita estică a arealului este reprezentată de Polonia, vestul Ucrainei, România,

Bulgaria și Grecia. În România este prezentă pretutindeni în zonele de deal și munte.

Ecologie și comportament:

Este o specie cu activitate atât diurnă cât și nocturnă, preponderent acvatică, extrem de tolerantă și rezistentă. Este sociabilă, foarte mulți indivizi de vârste diferite putând conviețui în bălți mici. Se reproduce de mai multe ori în cursul verii. Ouăle se depun în grămezi mici sau izolat, fixate de plante sau direct pe fundul apei. Este rezistentă la condiții dificile de mediu și longevivă, iar secreția toxică a glandelor dorsale o protejează foarte bine de eventualii prădători. De aceea aproape orice ochi de apă din cadrul arealului este populat de această specie care poate realiza aglomerări impresionante de indivizi în bălți mici. Poate rezista și în ecosisteme foarte poluate. Se deplasează bine pe uscat putând coloniza rapid noile bălți apărute. Este printre primele specii de amfibieni ce ocupă zonele deteriorate în urma activităților umane (defrișări, construcții de drumuri etc.) unde se formează bălți temporare.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Este o specie cu un areal vast, dar cu toate acestea este periclitată în mare parte datorită distrugerii, deteriorării și fragmentării habitatelor. Conservarea ei necesită măsuri simple limitate

la menținerea habitatelor acvatice existente și crearea de noi habitate acolo unde cazul.

Conform listelor roșii specia este considerată potențial amenințată la nivel național și neamenințată pe întregul areal.

Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

1220 - *Emys orbicularis* Broasca țestoasă de apă



Emys orbicularis (foto. Tibor Sos)

Descriere și identificare:

Specie monotipică, dulcicolă, diurnă; forma și coloritul carapacei se modifică odată cu vârsta: la juvenili carapacea este rotundă, iar la adult se alungește devenind ovală; coloritul inițial este cenușiu închis, aproape negru, iar adultul are carapacea brun-închis până la negru pătată cu galben, iar plastronul este galben sau brun. La juvenili, carapacea este carenată, însă la adult aceasta devine netedă. Carapacea este puțin bombată, comparativ cu speciile terestre, iar plastronul plat la femelă, și ușor concav la mascul. Coada este mai lungă la masculi decât la femele, atingând 2/3 din lungimea carapacei. Femelele sunt mai mari decât masculii: media 159 mm la femele, și doar 150 mm la masculi.



Detaliu Emys orbicularis (foto. Tibor Sos)

Habitat:

Trăiește în ape dulci, în curgătoare și stătătoare, mai ales iazuri, lacuri, cu malurile acoperite de vegetație; selectează habitatele însoțite, cu sol nisipos necesar depunerii pontei. Altitudinal ajunge până la aproximativ 700 m.

Distribuție:

Este comună în aproape toată Europa, cu excepția Scandinaviei și Arhipelagului Britanic; de asemenea, trăiește în vestul Asiei și nord-vestul Africii. În unele părți ale Europei populațiile inițiale au dispărut, însă specia a fost reintrodusă. Specia a fost mult mai comună în trecut, având o distribuție mult mai largă decât în zilele noastre. Distrugerea sau degradarea habitatelor naturale a dus la o distribuție în mozaic a acestei specii, cu populații mici, izolate, amenințate cu dispariția.

Ecologie și comportament:

Hrana constă din nevertebrate, pești, amfibieni. Se hrănește doar în apă. Specie fricoasă, se refugiază în apă la cel mai mic pericol; în afara perioadelor când se hrănește, își petrece timpul însoțindu-se în imediată apropiere a apei, pe țărm sau pe un trunchi de copac căzut; în timpul reproducerii, masculii devin teritorializați, dezvoltând un comportament agonistic și stabilind ierarhii.

În timpul iernii, precum și vara, în perioadele de secetă, indivizii se refugiază în mal, unde metabolismul se reduce, până la reapariția condițiilor optime. Este ovipară, femela se deplasează uneori destul de departe de apă pentru a depune cele 3-16 ouă într-o groapă pe care o sapă cu membrele posterioare. Puii apar după 90-100 zile de incubatie. Uneori, embrionii pot hiberna în ou, eclozând doar în primăvara următoare. Sexul puilor este dependent de temperatură: din ouăle ținute la temperaturi mai scăzute (până la 25°C) vor ieși masculi, iar din ouăle ținute la peste 30°C vor ieși doar femele.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Până în prezent nu a fost luată nici o măsură practică de conservare. Este necesară identificarea celor mai importante populații de țestoase de apă și luarea de măsuri de refacere și conservare a habitatelor naturale care adăpostesc aceste populații.

Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

1166 - *Triturus cristatus* - Tritonul cu creastă



Triturus cristatus (foto. Tibor Sos)

Descriere și identificare:

Este cea mai mare specie de triton din România, având dimensiuni de până la 16 cm, femelele fiind mai mari decât masculii. Corpul este robust, oval în secțiune. Capul este relativ lat, cu botul rotunjit și nu are șanțuri longitudinale. Lungimea cozii este mai mică sau egală cu a corpului. Pielea este rugoasă atât dorsal cât și ventral, presărată cu numeroase glande. Când se întind membrele de-a lungul corpului, degetele se ating.

Coloritul dorsal este brun închis spre negru, uneori cu nuanțe brun-roșcate, cu pete negre, neregulate, de dimensiuni variabile. Pe lateral, inclusiv pe cap, sunt prezente puncte albe mai mult sau mai puțin numeroase. Coloritul ventral este galben până spre portocaliu, cu pete negre, neregulate, ce alcătuiesc un desen mozaicat. Gușa este colorată extrem de variabil, de la galben la negru, frecvent cu pete albe, de dimensiuni variabile. În perioada de reproducere masculii au o creastă dorsală înaltă și dințată, care începe din dreptul ochilor, lipsește în dreptul membrelor posterioare și se continuă apoi cu creasta caudală, la fel de bine dezvoltată dar lipsită de zimți. Pe laturile cozii este prezentă o dungă longitudinală lată, alb-sidefie. La femele porțiunea inferioară a cozii este colorată în galben spre portocaliu. Cloaca este umflată și neagră la masculi, mai ales în perioada de reproducere. La femele cloaca nu este umflată iar deschiderea cloacală este colorată în galben.

Habitat:

Este o specie predominant acvatică, preferând ape stagnante mari și adânci, cu vegetație palustră. Deseori poate fi întâlnită în bazine artificiale (locuri de adăpat, iazuri, piscine). În perioada de viață terestră preferă pajiștile umede. Datorită dimensiunilor mari nu se reproduce în bălți temporare mici. Este frecvent în iazuri și lacuri, mai ales dacă există vegetație acvatică în care să se poată ascunde.

Distribuție:

Este răspândit în mare parte din Europa centrală și de nord, din nordul Franței și Marea Britanie până în munții Urali. În nord, în Scandinavia, ajunge până la paralela 65. Lipsește din peninsula Iberică, Italia și, începând, cu Austria, nu este prezent la sud de Dunăre. În România este răspândit aproape pretutindeni. Lipsește din Dobrogea și lunca Dunării unde este înlocuit de *T. dobrogicus*. Este întâlnit la altitudini cuprinse între 100-1000 m.

Ecologie și comportament:

Reproducerea are loc în martie iar adulții pot rămâne în apă până în mai-iunie. Fecundarea este internă iar transferul spermatoforului se realizează în urma unei parade sexuale complexe, fără amplex (partenerii nu se ating). Deși depune numeroase ouă (peste 100), multe nu se dezvoltă datorită unor frecvente mutații cromozomiale. Ouăle sunt mari, de 2-4 mm, de culoare albă. Este o specie extrem de vorace, hrănindu-se atât cu mormoloci cât și cu tritoni mai mici sau larve. Pe uscat poate fi găsit în vecinătatea apei. În pofida dimensiunilor mari se deplasează repede, atât în mediul acvatic cât și în cel terestru.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Este o specie vulnerabilă la nivel național, în anumite zone chiar periclitată, în special datorită

degradării și distrugerii habitatelor acvatice de reproducere și a fragmentării habitatelor terestre adiacente. Menținerea habitatelor acvatice existente precum și crearea de noi habitate acvatice acolo unde acestea au fost distruse și asigurarea de coridoare de dispersie va permite menținerea unor populații viabile.

Specie protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna și prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

4008 - *Triturus vulgaris ampelensis* Triton comun transilvan



Triturus vulgaris ampelensis (foto. Tibor Sos)

Descriere și identificare:

Relativ greu de deosebit în faza terestră de *T. v. vulgaris*. Deosebirile sunt maxime la masculi în timpul perioadei de reproducere. Creasta dorsală este puțin înaltă (2-4 mm), dreaptă sau doar ușor vălurită. Apare în spatele ochilor, în regiunea occipitală și crește în înălțime atingând un maxim în zona cloacei. Sunt prezente muchii dorso-laterale, mai puțin dezvoltate însă ca la masculii de *T. montandoni*, ceea ce conferă o formă pătrată în secțiune. Coadă se termină cu un filament negru, lung de câțiva mm. Destul de frecvent apar indivizi fără pete pe gușă sau abdomen, în special la femele.

Habitat:

Nu trăiește decât în zone de deal și de munte, între 300-1200 m.

Distribuție Subspecie endemică pentru România, răspândită în interiorul arcului carpatic, în Munții Apuseni. Prezintă o largă zonă de intergradare cu subspecia dominată. Populațiile sunt în declin pe întregul areal.

Ecologie și comportament:

Intră foarte devreme în apă, uneori chiar din februarie, întâi masculii, apoi femelele. Perioada de reproducere durează până în

aprilie-mai. La masculi apar în perioada de reproducere caractere sexuale secundare foarte bine dezvoltate. Întrucât transferul spermatozoizilor se realizează fără amplex, masculul realizează o întreagă paradă sexuală, de o complexitate și frumusețe deosebită, în fața femelei. Trebuie menționat că în cursul paradei partenerii nu se ating, transferul spermatozoizilor realizându-se prin intermediul unui spermatofor, depus de mascul pe substrat și cules cu cloaca de către femelă. Spermatozoizii sunt păstrați apoi de femelă timp de câteva săptămâni într-o formațiune anatomică numită spermatecă. Femelele depun ouăle eşalonat în timp, putându-se împerechea de mai multe ori în timpul unui sezon, în condiții favorabile. O femelă poate depune până la 400 de ouă. Adulții părăsesc mediul acvatic după reproducere. În lacurile și bălțile din zona de deal și munte perioada de reproducere este decalată și se poate prelungi până în iulie, în funcție de temperatură.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Având un areal restrâns este considerat vulnerabil la nivel național.

Specie protejată prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

1037 - *Ophiogomphus cecilia*



Ophiogomphus cecilia

Descriere și identificare:

Masculul: Fața, ochii și fruntea sunt de culoare verde. Occipitalul este galben-verzui. Buza de sus și obrajii sunt galben-cenușii. Pe sutura dintre frunte și clipeu se găsește o linie neagră, îngustă. Vertexul este negru, cu o pată mare rotundă, de culoare galbenă. Torecele este verde, cu dungi negre, drepte, bine conturate. Benzile mezo-metapleurale pornesc aproape de stigmele metatoracice. Fața ventrală a toracelui este colorată galben-cenușiu. Benzile anteumerale sunt foarte apropiate de banda mediană, unindu-se cu

aceasta în partea anterioară. Pterostigma aripilor de culoare brună-întunecată, este mai scurtă în aripile anterioare decât în aripile posterioare. Nervura costală este gălbuie. În aripile posterioare există un câmp anal format din trei celule. Tibiile și femurele sunt galbene, cu dungi negre, tarsele sunt negre. Toate segmentele abdominale sunt mai înguste spre partea lor posterioară, segmentele 7 - 9 sunt lățite. Segmentele abdominale 1 și 2 sunt verzi cu pete galbene, celelalte segmente sunt negre cu pete galbene, care nu ating marginea posterioară a segmentelor. Apendicii anali sunt gălbui; apendicii superiori sunt lungi cât segmentul 10 abdominal, cu vârfurile rotunjite și apropiate; apendicii inferiori sunt mai scurți, cu o tăietură mediană profundă.

Femela: Marginea occipitală prezintă două proeminențe drepte, dințate, galben-roșiatică cu vârful negru. Pterostigma este mai deschisă decât la mascul. Abdomenul este cilindric. Petele de pe segmentele abdominale sunt mai late decât la mascul și au culoare galbenă-verzuie.

Habitat:

Larvele trăiesc în ape curgătoare curate, cu maluri acoperite cu vegetație abundentă, în zonele cu substrat nisipos, preferă nisipul grosier și apele cu adâncime mică.

Ecologie și comportament:

Specie stenotropă întâlnită pe cursul apelor reci,

limpezi și neplouate, cu o curgere moderată și cu substrat nisipos. Specia se întâlnește de la sfârșitul lunii mai până la sfârșitul lunii septembrie. Dezvoltarea larvară durează 3 - 4 ani, în cazuri particulare 2 ani. Adulții zboară în perioada iunie - august. Eclozarea are loc în râu la adâncimi cuprinse între 3 și 30 cm.

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Conservarea faciesului natural al râurilor și a vegetației ripariene. Rectificarea malurilor, canalizarea duc la dispariția speciei, datorită modificării vitezei de curgere a apei și creșterii adâncimii. Este importantă păstrarea regimului natural de transport al sedimentelor. Sunt necesare măsuri de protecție împotriva poluării.

Specie protejată prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

1032 - *Unio crassus* - Scoica mică de râu



Unio crassus - Scoica mică de râu

Descriere și identificare:

Valve eliptice sau trunchiat-ovale, de obicei cu lungimea mai mică decât dublul înălțimii, cu pereți groși, culoare variabilă de la verde - brun deschis până la maron închis spre negru. Regiunea anterioară bine rotunjită, largă și scurtă. Partea posterioară adesea dilatată, alungită, cu un rostrum obtuz și subtruncat. Marginile superioară și inferioară în general paralele; marginea inferioară dreaptă sau subrectilinie în zona mediană. Marginea posterioară și liniile de creștere sunt uniforme și paralel curbate. Umbonele relativ evident, proiectat puțin peste marginea superioară; ocazional nu iese deloc în evidență, fiind frecvent erodat prin

mecanisme fizico-chimice. Unele forme ecologice pot fi reniforme, ovoide, mai mult sau mai puțin dilatate.

Dinții cardinali sunt puternic dezvoltati, groși, subconici, denticulați, cel posterior de pe valva stângă foarte dezvoltat, triunghiular, iar cel anterior de pe aceeași valvă este mai subțire, crenelat, cu suprafața ușor înclinată. Pe valva dreaptă, înainte de dintele cardinal interior se găsește o gropiță largă, adâncă, lângă care se găsește un alt dinte cardinal mai alungit dar redus. Lamelle laterale ridicate, curbate în sus și ascuțite. Impresiile mușchilor aductori bine marcate și profunde, ca niște gropițe în interiorul valvelor.

Dimensiuni variabile: lungimi între 30 - 70 mm, înălțimi cuprinse între 20 - 40 mm, lățimi de 20 - 35 mm.

În România este reprezentată printr-o serie de morfe și forme ecologice, fără însă a se distinge (așa cum multe surse bibliografice susțin) rase geografice distincte.

Se deosebește de celelalte specii ale genului care apar în România în special prin forma scurtă, oval-eliptică.

Habitat:

În România populează pâraie și râuri, mai rar fluviu, fiind mai frecventă în apele din sectorul colinar și de podiș decât în cel de câmpie. Este o specie pretențioasă sub aspectul condițiilor de calitate a apei, necesitând ape curgătoare, bine oxigenate și sedimente curate; substrat nisipos sau moderat mâlos (fără conținut exagerat de materie

organică), cu salinitate sub 5‰ (Glöer, 2003).

Distribuție:

Arealul ei cuprinde Europa fără insulele britanice (de unde a dispărut în perioadele glaciare recente), precum și fără peninsulele Iberică și Italică.

Ecologie și comportament:

În mod caracteristic este o specie reo-oxifilă, psamo- sau psamo-pelofilă (cu condiția ca mărul să nu prezinte o încărcătură prea mare de substanță organică, care să genereze procese de descompunere anaerobă), relativ stenobiontă, pretențioasă la condițiile de calitate ale apei și sedimentelor.

Habitatul specific este reprezentat de ape curgătoare din zone de podiș, dealuri, depresiuni, mai rar de câmpie. Poate trăi 20 - 30 de ani, iar în nordul Europei atinge și vârste de 50 de ani (Fechter și Falkner, 1990).

Măsuri necesare pentru ocrotire:

Specie protejată prin Directiva Europeană 92/43/EEC.

Situl ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud



Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud sunt o arie protejată de mărime medie la nivelul țării aflată în unitatea geografică a Podișul Târnavelor, la latitudinea de N 45.0100750 și longitudinea de E 24.0164833. Situl este localizat în regiunea biogeografică continentală în centrul României, în zona nordică a județului Sibiu în vecinătatea sudică a localității Șeica Mare, respectiv în vecinătatea nordică a localității Veseud. Situl are perspectiva de zona depresionară, deluroasă și a fost desemnat pentru protecția a 3 habitate de interes comunitar: 6210* - Pajiști uscate seminaturale și faciesuri cu tufărișuri pe substrat calcaros (Festuco-Brometalia), 6240* - Pajiști stepice subpanonice și 62C0* Stepe ponto-sarmatice.

Ca și caracteristică a reliefului Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud fac trecerea între Podișul Hârtibaciului prin culoarul Visei și Podișul Secașelor. Substratul geologic din culoarul Visei este cristalin de epizonă, acoperit de depozite fie terțiare – nisipuri și marne panoniene mai exact, pliocene, pentru zona aferentă Podișului Hârtibaciului și sedimente miocen superior, pentru Podișul Secașelor, fie cuaternare – terase, lunci și glacisuri. Relieful bazinului prezintă o puternică asimetrie, pornind de la unitatea centrală - Valea Visei - prezintă șase terase pe partea stângă și doar una clară pe partea dreaptă în care lunca are o extensie mai mare, fiind continuată pe afluenții principali, în special pe râul Calva, unde sunt semnalate glacisuri de luncă. Formațiunile de podiș sunt diferite, cu un aliniament înalt înspre Podișul Secașelor, cu altitudini absolute de peste 550 m, corespunzător treptei joase a Suprafeței Secașelor și o arie mai lină spre Podișului Hârtibaciului, punctată de rămășițele nivelului de glacisuri al acestui podiș. Spre marginea bazinului, afluenții de partea dreaptă au văi mai abrupte, cu energie de relief mai mare, datorată contactului cu suprafața Podișului Hârtibaciului, cu altitudini mai mari, care constituie cumpăna de ape spre Bazinul Hârtibaciului.

Expoziția predominant sudică și sud - estică a versanților din cadrul sitului, și zona, oarecum deschisă, fără să beneficieze de protecția unei păduri determină o iradiere puternică a versanților, aproximativ 6 luni pe an. Datorită acestor condiții în sit sunt prezente multe specii de plante sudice, termofile și xerofile, caracteristice zonelor pontice și mediteraneene. ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud se încadrează în climatul dealurilor, podișurilor joase și al depresiunilor. Situl Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud a fost desemnat prin Ordinul nr. 46/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Comunități și istorie în zona sitului ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud

Situl ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud se întinde pe teritoriul administrativ al comunelor: Șeica Mare și Slimnic



Șeica Mare

Șeica Mare, mai demult Șelca Mare, Seica-Mare (în dialectul săsesc Marktsielken, Martšelkn, în germană Marktschelken, Großschelken, Grossschelken, în maghiară Nagyselyk, Selyk, în latină Selk maior), este satul de reședință al comunei cu același nume din județul Sibiu.

Anul primei atestări scrise: 1309 (Symon decanus

de Selk). Selk este localitate de reședință a capitlului (protopopiatului) de Șeica.

În 1336 avem prima mențiune a scaunului săsesc Selk, care face parte din cele Două Scaune săsești Mediaș și Șeica.

În 1412 Stibor, voievodul Transilvaniei acordă pentru civitas Schelk Maior un privilegiu pentru ținerea unui târg anual.

Nagyselyk este localitatea de reședință a scaunului inferior din cele Două Scaune săsești, și în 1516 are 62 de gospodării.

În 1520 Ludovic al II – lea, regele Ungariei, confirmă pentru târgul Nagyselyk privilegiul de liberă alegere a judeului și acordă târgului o stemă, reprezentând o coroană deasupra unei mâini deschise.

Universitatea săsească stabilește statutele pentru breslele de butnari și cizmari din Șeica Mare.



Slimnic

Slimnic este satul de reședință al comunei cu același nume din județul Sibiu.

Pe teritoriul localității Slimnic, în locul numit: Șanțul Satului, la Marginea pădurii cetății, la Socebeul, la șanțul umed și altele – au fost găsite multe obiecte arheologice, care au fost datate începând din epoca bronzului timpuriu (cultura: Coțofeni) până în epoca romană. De asemenea au fost găsite urme de așezări (la Cetatea Veche, la Schelzental) fiind datate în epoca fierului (cultura geto-dacică respectiv cultura dacică). Așezarea romană, de localnici numită Șarba-Stempen, este datată la secolul I î.e.n.; Șarba - La Saivane fiind datată la sfârșitul secolului al II-lea.

Prin stabilirea coloniștilor sași pe teritoriul Slimnicului în a doua jumătate a secolului al XII-lea, atestată pentru prima dată în anul 1282, localitatea Slimnic devine una dintre cele mai importante componente al scaunului Sibiu, menită să apere drumul între Mediaș (Mediasch) și Sibiu. În sec. XIV-XV este construită cetatea de la Slimnic. În anul 1394 este menționată școala populației germane, fiind condusă de directorul Allexius până în anul 1409; el îndeplinea și funcția de notar în sat.

Principală ocupație a populației este agricultura și creșterea animalelor. Meseria fierăritului a jucat un rol important în localitatea Slimnic, de aceea în stema comunei este prezentată și o potcoavă trecută prin inele.

Habitate din situl ROSCI0431

Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud

6210 – Pajiști uscate seminaturale și fasciesuri de acoperire cu tufișuri pe substrat calcaros

Acest habitat este larg răspândit în regiunile colinare ale țării, cu deosebire în Podișul Transilvaniei, Dealurile de Vest, Podișul Moldovei, Subcarpați, dar și în munții mai puțin înalți, în arealul masivelor calcaroase (Trascău, Metaliferi, Munții Banatului). Substratul calcaros (acoperit de soluri de tipul rendzinelor) este întâlnit doar în munți, în arealele colinare el

fiind reprezentat de roci marnoase, argile carbonatice, gresii calcaroase etc., acoperite de cambisoluri eutrice și feoziomuri în cele mai multe cazuri. Pajiștile au un caracter mezoxerofil prin excelență și sunt considerate ca având regim prioritar numai dacă adăpostesc populații mari ale unor specii de orhidee (de obicei acestea fiind orhideea tridentată, orhideea militară, orhideea arsă).



Aspect habitate din situl ROSCI0431

Majoritatea speciilor dominante sunt plante de talie medie, înălțimea fiind de 45–55 cm. Cele mai reprezentative sunt:

Festuca rupicola, *Cleistogene serotina*, *Stipa capillata*, *Botriochloa ischaemum*, *Veronica orchidea*, *Echium vulgare*, *Dianthus armeria*, *Asperula cynanchica*, *Chondrilla juncea*, *Festuca valesiaca*, *Nepeta nuda*. Etajul inferior este mai slab reprezentat și la alcătuirea lui participă: *Dorycnium herbaceum*, *Inula oculus-christi*, *Thymus pannonicus*, *Medicago minima*, *Potentilla argentea*. Specii edificatoare: *Festuca rupicola*, *Cleistogene serotina*, *Festuca valesiaca*. Specii caracteristice: *Cleistogene serotina*, *Festuca rupicola*, *Dianthus armeria*. Alte specii importante: *Tulipa hungarica*, *Dorycnium herbaceum*, *Orlaya grandiflora*, *Lathyrus sphaericus*, *Ornithogalum comosum*, *Linum austriacum*, *Teucrium montanum*, *Melica ciliata*, *Polygala major*, *Linaria genistifolia*, *Alyssum alyssoides*, *Salvia pratensis*, *Scabiosa ochroleuca*, *Medicago falcata*, *Achillea setacea*, *Erodium cicutarium*, *Thymus comosus*, *Eryngium campestre*, *Euphorbia cyparissias*, *Carduus acanthoides*, *Marrubium vulgare*, *Agrostis capillaris*, *Onobrychis viciifolia*, *Lotus corniculatus*, *Pimpinella saxifraga*, *Achillea millefolium*.

6240 - Pajiști stepice subpanonice

Este un habitat prioritar de pajiști uscate și semiuscate de tipul stepelor, răspândit pe scară largă în Transilvania și în mai mică măsură în Dealurile de Vest. Pajiștile stepice transilvane apar în contextul climatului mai umed

al acestei regiuni doar pe versanții înșoriți și semiînșoriți, mai rar pe platouri. Cele mai reprezentative habitate de acest tip se află în Câmpia Transilvaniei și în vestul Podișului Târnavelor, unde climatul local regional este ceva mai arid și solurile sunt de tipul cernoziomurilor.



Aspect habitate din situl ROSCI0431

Acest tip de vegetație este realizat de speciile: *Festuca valesiaca*, *Agropyron cristatum*, *Stipa capillata*, *Botriochloa ischaemum*, *Koeleria macrantha*, *Melica ciliata*, *Phleum phleoides*, *Medicago falcata*, *Astragalus onobrychis*, *A. ponticus*, *Coronilla varia*, *Achillea setacea*, *Seseli*

tortuosum, *Asperula cynanchica*, *Artemisia austriaca*, *Poa angustifolia*. Toate aceste specii, precum și altele, mai puțin reprezentate, formează etajul superior înalt de 40–45 cm. Speciile scunde cum sunt: *Alyssum desertorum*, *A. alyssoides*, *Potentilla arenaria*, *Medicago minima*, *Trifolium arvense*, *Arenaria serpyllifolia*, *Scleranthus annuus*, *Taraxacum serotinum*, constituie etajul inferior al acestor pajiști.

Specii edificatoare: *Festuca valesiaca*, *Agropyron cristatum*, *Stipa capillata*, *Botriochloa ischaemum*, *Koeleria macrantha*, *Melica ciliata*, *Phleum phleoides*, *Medicago falcata*, *Astragalus onobrychis*, *A. ponticus*, *Coronilla varia*, *Achillea setacea*, *Seseli tortuosum*, *Asperula cynanchica*, *Artemisia austriaca*, *Poa angustifolia*

62C0 Stepe ponto-sarmatice

Acest tip de habitat este reprezentat de pajiștile uscate din Transilvania (Câmpia Transilvaniei, Podișul Târnavelor, Dealurile Sibiului și Brașovului), Moldova (Podișul Central Moldovenesc).

În Bărăgan a dispărut aproape complet, dar se menține pe Dealurile Buzăului. Acesta se extinde însă din punct de vedere geografic în tot arealul de stepă și silvostepă de la nord de Marea Neagră până la Marea Caspică. Apar pe depozitele de loess și aluviale, pe soluri de tip cernoziom, castanoziom și feoziom.

Fragmente de vegetație, pe dealurile impropii pentru agricultură și pe terenurile

unde pădurea a fost tăiată. Suprafețe reduse de la câteva sute de metri pătrați până la 2–3 ha. Ocupă, în total, circa 50–60 ha în Transilvania, în celelalte regiuni fragmente de fitocenoză în cadrul altor tipuri de vegetație stepică.

În cadrul fitocenozelor de *Stipa* participă numeroase plante de talie mare cum sunt: *Stipa joannis*, *S. capillata*, *S. lessingiana*, *S. pulcherrima*, *Brachypodium pinnatum*, *Cephalaria uralensis*, *Salvia transsilvanica*, *Nepeta ucranica*, *Salvia austriaca*, *S. pratensis*, *Galium glaucum*, *Jurinea mollis*, *Onobrychis viciifolia*. Acestea întocmesc etajul superior cu înălțimea de circa 100 cm. Etajul mijlociu este realizat de speciile cu talia de 40–50 cm, dintre care menționăm: *Festuca rupicola*, *F. valesiaca*, *Agropyron cristatum*, *Koeleria macrantha*, *Danthonia alpina*, *Adonis vernalis*, *Potentilla argentea*, *Stachys recta*, *Veronica austriaca* ssp. *jacquinii*, *Astragalus austriacus*, *Trifolium pratense*, *Inula ensifolia*. Speciile scunde sunt prezente prin: *Arenaria serpyllifolia*, *Medicagominima*, *Trifolium campestre*, *Teucrium chamaedrys*, *Alyssum desertorum*, *A. alyssoides*, *Polygala major*, *Fragaria viridis*, plante care formează etajul inferior al vegetației. *Salvia transsilvanica*, *Nepeta ucranica*, *Salvia austriaca*, *S. pratensis*, *Galium glaucum*, *Jurinea mollis*, *Onobrychis viciifolia*.



Adonis vernalis

Acestea întocmesc etajul superior cu înălțimea de circa 100 cm. Etajul mijlociu este realizat de speciile cu talia de 40–50 cm, dintre care menționăm: *Festuca rupicola*, *F. valesiaca*, *Agropyron cristatum*, *Koeleria macrantha*, *Danthonia alpina*, *Adonis vernalis*, *Potentilla argentea*, *Stachys recta*, *Veronica austriaca* ssp. *jacquinii*, *Astragalus austriacus*, *Trifolium pratense*, *Inula ensifolia*. Speciile scunde sunt prezente prin: *Arenaria serpyllifolia*, *Medicago minima*, *Trifolium campestre*, *Teucrium chamaedrys*, *Alyssum desertorum*, *A. alyssoides*, *Polygala major*,

Fragaria viridis, plante care formează etajul inferior al vegetației. Specii edificatoare: *Stipa lessingiana*, *S. joanis*, *S. pulcherrima*, *Cephalaria uralensis*, *Crambe tataria*. Specii caracteristice: *Stipa lessingiana*, *S. capillata*, *S. pulcherrima*. Alte specii importante: *Astragalus peterfi*, *Salvia transsilvanica*, *Nepeta ucranica*, *Centaurea trinervia*, *Scorzonera hispanica*, *Jurinea simonkaiana*, *Salvia nutans*, *Medicago falcata*, *Serratula radiata*. Acest tip de vegetație, stepică, are în componență elemente de silvostepă dintre care menționăm: *Prunus tenella*, *P. fruticosa*, *Rosa pimpinelifolia*, *Dictamnus albus*, *Aster linosyris*, *A. villosus*, *Peucedanum cervaria*, *Phleum phleoides*, *Inula ensifolia*.

Situl ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia



ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia este o arie protejată de mărime mică la nivelul țării aflată în regiunea biogeografică continentală, la latitudinea de N 45.0105166 și longitudinea de E 24.0123638. Situl se află în regiunea Centru, între localitățile Buia și Mighindoala, în județul Sibiu, pe o pantă cu expoziție sudică. Situl a fost desemnat pentru protecția unui habitat de interes comunitar - 9260 - Vegetație forestieră cu Castanea sativa. Situl Castanii comestibili de la Buia a fost desemnat prin Ordinul nr. 46/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Ca și caracteristică a reliefului, castanii comestibili de la Buia fac trecerea între Podișul Hârtibaciului prin culoarul Visei și Podișul Secașelor Aspecte privind proprietatea asupra ariei/zonei proiectului și modul principal de utilizare a terenurilor din cadrul acesteia: proprietate publică a comunei Șeica Mare, utilizată în acest moment ca fâneță.

Comunități și istorie în zona sitului ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia

Situl ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia se întinde pe teritoriul administrativ al comunei Șeica Mare, iar intrarea în sit se face prin satul Buia.

Localitatea Buia este laboratorul perfect pentru demonstrarea simbiozei dintre peisaj, om și animale. Creșterea ovinelor în Buia are tradiție de secole, condiționată în primul rând de faptul că această specie valorifică cel mai bine pășunile și fânețele din zonă, spațiul fiind generos atât ca relief, peisaj, accesibilitate cât și prin producția diversificată, care face din creșterea ovinelor o ramură foarte importantă a zootehniei acestei localități.



Sat Buia

Pajiștile prezintă o diversitate a florei spontane, reflectând agricultura neintensivă practică în aceste zone. Din punct de vedere botanic, fondul de bază al acestor pajiști este format din specii cu valoare furajeră ridicată: graminee (ierburi) și leguminoase (trifoi, lucernă ș.a.) Peisajul dinamic în care trăiesc comunitățile rurale este dependent de diversitatea biologică ca fiind resursa cea mai importantă pentru dezvoltarea economică a regiunii.

În anul 1296 apare prima mențiune documentară sub numele de Bulla a satului Buia. Tot în anul 1296 este și prima atestare a unei posesiuni nobiliare în această localitate,

Însa ansamblul reședinței nobiliare se va contura începând din secolul al XV-lea și până în secolul al XVIII-lea, pe parcursul mai multor etape.

În istoria castelului surprinde numărul mare de proprietari, dar și diversitatea lor socială și etnică: familii nobiliare maghiare (familia Bolyai, Ioan Gálffy – Elizabeta Perneszi – Boldizsár Szilvási, familia Tholdy și familia Ürmösi-Maurer), doi principii transilvăneni (Ioan Zapolya și Sigismund Báthory), demnitari sași din Sibiu (Marcus Pemflinger și Antonius Schirmer). Nu în ultimul rând, castelul ajunge în posesia domnitorului Mihai Viteazu, dăruit în anul 1596 împreună cu alte 14 comune din apropiere de către principele Sigismund Báthory. În 1425 localitatea Beel aparține de protopopiatul Șeica, pentru ca în sec. XV-XIX – Bell-Bolya-Buia să fie menționată ca o localitate în comitatul Alba, după 1764, reședința plășii Buia fiind cuprinsă în comitatul Alba de Sus.



3. Vedere de către Mighindoaia, cu zidurile și turnurile de fortificație (ca ruină).

Buia, sec. XV

Situat într-o zonă multiculturală, satul Buia se mândrește cu doi savanți de renume mondial. Matematicianul Bolyai Farkas (1775-1856) este cunoscut pentru contribuțiile sale în geometrie. El a fost tatăl renumitului matematician Bolyai János (1802-1860), care a rămas în istorie pentru că a conceput o geometrie nouă, diferită de cea clasică, atribuită lui Euclid.



Bolyai Farkas

Habitate din situl ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia

9260 – Păduri cu Castanee sativă

Este un habitat forestier larg răspândit în arealele submediteraneene, prezent la noi numai insular. Stațiunile caracteristice prezintă altitudini de 300–500 m, temperatură = 8–7,5 °C, precipitații = 800–1000 mm, în nord, și 750–850 mm, în sud. Relief cu versanți moderat - puternic înclinați, însoriți, în situații de adăpost creat de energia de relief. Roci în general roci acide. Solurile sunt profunde, bine aerisite, cu umiditate echilibrată, de tipul luvisolurilor și cambisolurilor eutrice. Uneori, în substrat este prezent calcarul masiv, motiv pentru care unele insule din acest tip de habitat pot fi întâlnite și pe rendzine.



Castanea sativa (castan comestibil)

Fitocenoze edificate din specii submediteraneene. Stratul arborilor compus, în etajul superior, din castan (*Castanea sativa*) și gorun (*Quercus petraea* ssp. *dalechampii*, ssp. *petraea*) în proporții diferite, cu amestec de fag (*Fagus sylvatica*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), tei (*Tilia platyphyllos*, *T. cordata*, *T. tomentosa* în sud), cireș (*Prunus avium*), plop tremurător (*Populus tremula*), mesteacăn (*Betula pendula*), iar în etajul inferior jugastru (*Acer campestre*), carpen (*Carpinus betulus*), sorb de câmp (*Sorbus torminalis*). Stratul arbuștilor, dezvoltat variabil,

compus din *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*, *Evonymus europaeus*, *Ligustrum vulgare*, *Rosa canina*, *Viburnum opulus*, ș.a. Stratul ierburilor și subarbuștilor este constituit din specii acidofile.



Detaliu Castanea sativa (castan comestibil)

Specii edificatoare: *Castanea sativa*, *Quercus petraea*. Specii caracteristice: – .Alte specii importante: *Genista tinctoria*, *Lysimachia punctata*, *Laserpitium prutenicum*, *Rubus hirtus*, *R. idaeus*, *Selinum carvifolia*, *Veronica officinalis*, ca și speciile *Calamagrostis epigeios* și *Luzula luzuloides* ș.a.

Oportunități de dezvoltare în cadrul ariilor naturale protejate

La nivel european din analiza literaturii și a politicilor de specialitate putem observa o tendință de reorientare de la conservarea de tip protecționist la conservarea participativă a naturii. Politica agricolă comună pentru 2014 -2020 include fonduri pentru conservarea naturii, astfel se deschid oportunități populației din mediul rural de a se implica în afaceri care susțin biodiversitatea.

O dată cu această reorientare se face apel nu doar la proprietarii de terenuri, manageri fermelor sau la sectorul silvic ci și la restul sectoarelor economice care sunt încurajați să desfășoare afaceri pro-biodiversitate. Există organizații internaționale precum Uniunea Internațională pentru conservarea naturii și a resurselor naturale (IUCN) care oferă asistență întreprinderilor și le ajută să își transforme operațiunile și să se alinieze la obiectivele privind conservarea naturii. Comisia Europeană are o tradiție în promovarea și susținerea dezvoltării afacerilor în spiritul pro-diversității, care s-a materializat în așa numita Inițiativă pentru mediul de afaceri și biodiversitate cu crearea Platformei europene pentru mediul de afaceri și biodiversitate (Platforma B@B).

Conservarea participativă conduce la dezvoltarea durabilă, o dezvoltare care vine în întâmpinarea nevoilor prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și îndeplini propriile nevoi (Raportul Brundtland,1987) și în cadrul căreia această cerere va fi îndeplinită în mod simultan pentru toate cele trei componente: la nivel economic, social și la nivelul mediului.

Bibliografie

- Nicolae Doniță, Mihaela Paucă-Comănescu, Aurel Popescu, Simona Mihăilescu, Iovu-Adrian Biriș - Habitatele din România - Editura Tehnică Silvică București, 2005
- Dan Gafta, Owen Mountford – Manual de interpretare a habitatelor Natura 2000 din România – Risoprint Cluj Napoca, 2008
- Silvia Oroian – Flora și vegetația satelor săsești din sud-estul Transilvaniei – Editura University Press Târgu Mureș, 2009
- Victoria Tatole, Alexandru Iftime, Melanya Stan, Elena-Iulia Iorgu, Ionuț Iorgu, Vasile Oțel – Speciile de animale Natura 2000 din România – București, 2009
- Catalogul NATURA 2000
- Vasile Oțel – Atlasul peștilor – Editura Centrul de informare tehnologică Delta Dunării Tulcea, 2007
- Gernot Nussbacher, Nicolae Pepene, Bogdan Florin Popovici, Dan Nanu - Județul Sibiu istorie și imagini de epocă - Editura Suvenir
- Florin Rareș Tileagă, Cristina Cofaru, Diana Cutinici, Ovidiu Hațegan, Clarisa Iordache - Județul Alba – Ghid turistic - Editura Altip
- Hegyeli Zsolt : Fundația Carpați 2014. Raport Final la proiectul „Elaborarea seturilor de măsuri de management, la nivel național, pentru speciile Castor fiber, Lutra lutra și Mustela lutreola”
- Kovacs Istvan : Baza de date Grupul Milvus
- Schneider-Binder, E., 1971, Pajiștile xeromezofile din depresiunea Sibiului și colinele ei marginale, St. și com. Muz. Brukenthal Sibiu, št. nat., 16, 135-172
- <http://www.mmediu.ro/categorie/protectia-naturii>
- <https://ro.wikipedia.org/>

Prin implementarea proiectului se urmărește realizarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 Râul Târnava Mare între Copșa Mică și Mihalț, Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud și Castanii comestibili de la Buia. Managementul neadecvat al siturilor Natura 2000, gradul scăzut de informare și conștientizare a populației cu privire la localizarea și delimitarea acestora, precum și la importanța conservării și protejării speciilor și habitatelor, lipsa unei semnalizări corespunzătoare a ariilor și nu în ultimul rând intervenția factorului antropoc au condus în timp la degradarea stării ariilor protejate. Prin realizarea acțiunilor de informare și conștientizare, prin amplasarea de panouri de informare și avertizare la nivelul căilor de acces din cadrul celor trei situri se elimină presiunea asupra biodiversității în cadrul acestor arii.

Managementul conservativ al siturilor de importanță
comunitară ROSCI0382 Râul Târnava Mare între Copșa și Mihalț,
ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud și ROSCI0312
Castanii comestibili de la Buia.

Proiect co-finanțat prin

Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional
Infrastructură Mare 2014-2020.

Data publicării Ianuarie 2019.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția
oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.